

We moeten meer in en buiten het parlement onze beginselen er in hameren, afgedacht daarvan, of er binnenkort eenig succes mee te behalen valt.

Dat was de kracht van Groen, de kracht ook van Kuyper in zijn eerste optreden.

Er kon schier niet aan worden gedacht, dat zij eens zouden bereiken, wat thans is verwerkelijk.

Maar zij worstelden alleen met den zwemgordel der beginselen tegen de politieke branding.

Een paar punten, die niet zoo dadelijk in vervulling zullen gaan, o.a. de doodstraf, hebben we nog wel op ons program van aktie.

Maar de afstand tusschen ons program van beginselen en ons program van aktie is over het algemeen te groot.

We moeten meer opkomen voor het heilige politieke moeten, al lijkt het kunnen ook onmogelijk.

En dat niet, om tegen de Kersten-partij op te bieden.

Doch omdat we niet anders mogen.

Stellig zijn de Kerstenianen voorzigtiger in hun geslacht dan wij. Zelfs valt zekere sluwheid, welke wij niet begeeren, bij hen niet te loochenen. Als „De Banier” dit leest, zal hij wel gaan kermen. Laat hij kermen. Hij zal mogelijk gaan vóór-verduisteren, want voorlichten heeft hij nimmer gedaan. Hij heeft slechts het parool uit: groot zijn de Kersten der Rotterdammeren.

Toch hebben zij den moed onrealiseerbare ideeën voor te staan.

Precies als de sociaal-demokraten en de kommunisten.

Dat wekt enthousiasme.

Nu zijn onze beginselen heel anders dan die ideeën.

Ze zijn geen fantasieën.

Ze dragen de werkelijkheid in den knop.

Maar we moeten er toch voor op durven komen, ook in onze aktie, al ligt de verwezenlijking in onberekenbaar ver verschiet.

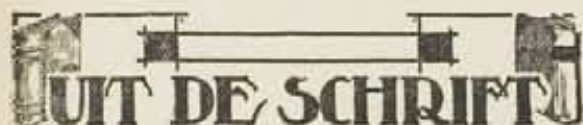
Inzonderheid de beginselen omtrent het sociale probleem moeten met de macht van een grootsche konceptie aan de orde worden gesteld. Zij moeten ingedacht en uitgewerkt. Ze moeten gepropageerd en bezieling wekken.

De sociale kwestie is thans de kwestie.

Daarnaast staan vele andere. Waarom niet opnieuw op organisch kiesrecht aangestuurd? De kans daarvoor verkeken? Neen, verkeken niet. De omstandigheden zijn hoogst ongunstig. Toegestemd. Maar dat mag niet afschrikken. Als we overtuigd zijn, dat het moet, moeten we het ook willen. Energiek willen. Anders komen we het algemeene verschijnsel der slaphoud, dat zich ook bij ons voordoet, niet te boven.

Daarom richt weder op de trage handen en de slappe knieën.

HEPP.

Die bidt.

Want een iegelijk, die bidt, die ontvangt.
Matth. 7:8a.

We zijn het jaar weer begonnen. De goede wenschen hebben geklonken. En we verwachten van het nieuwe jaar misschien heel veel.

We zouden graag zekerheid hebben, dat we ontvingen alles en allerlei, dat we meenen noodig te hebben, ook ontvangen zullen.

Welnu, een iegelijk, die bidt, die ontvangt.

Die bidt..., dat wil zeggen, (die dat echt doet, die met de begeerte van zijn ziel komt tot den Vader, in zelfovergave.

Hier ligt een begrenzing.

We „willen graag” zooveel, maar we willen heel vaak niet bidden; of eigenlijk.... we kunnen er niet om bidden. Omdat we weten, dat ons begeeren.... „eigenlijk”.... toch niet recht is voor God.

Die bidt.... die ontvangt.

Daarin ligt toch ook een voorwaarde.

Laten we maar eerlijk bekennen, dat er van ons bidden vaak zoo weinig terecht komt.

We hebben het te druk om te bidden.

Nee.... niet ons haastig even een gebedje af te rammelen. Maar wel om onze ziel over te geven aan den Heere.

In onze beste uren, ja, dan daalt de stilte om ons, dan komt er wel eens de overgave.

Maar zie, dan ook zien we zoo menigmaal klaar en helder, dat er in ons begeeren zooveel is, dat we voor God niet kunnen brengen. Ons vleesch is er zoo vaak in

en ons puur menscheijk willen. En als we dat los moeten laten, dan kunnen we bidden.

Maar hoe vaak komen we tot zulk bidden?

En toch, dat is 't mysterie: als we zóó bidden, dan ligt er in datgene wat een zelfbeperking voor ons is ook een zelfbepaling Gods.

Wie zóó bidt, die ontvangt.

Dat is het wonder van de overeenstemming tusschen onze overgave aan God en Gods overgave aan ons.

Deze overeenstemming is daar dan ook alleen, waar de zelfovergave van ons is. Wij, met ons hooge, brave, groote „ik”, met onze dierbare begeertjes en vraagjes, moeten onszelf kruisigen. Dat is 't begin, van het ontvangen van alles, waarom we bidden kunnen en mogen.

Zoo is ons gebed, als 't echt is, een zelfcontrole.

Zóó is 't ook een zelfvernietiging.

Zoo is 't ook tot verheerlijking des Vaders.

Maar wie kan zóó bidden?

„Heere, leer ons bidden...”

Wie met Jezus is geboren, wie met Hem is gestorven, wie met Hem is opgewekt, die bidt....

En die ontvangt.

Zóó is 't dan 't beste om biddend de toekomst tegen te gaan.

Dat is stervend.

En dan.... ontvangend.

J. W.

Het Leerboek

IV.

Lijkt het ons een bezwaar, dat het aangeboden Leerboek de dogmatische orde volgt, nog grooter wordt het bezwaar, waar het zich naar een bepaalde dogmatiek richt.

Dat dit metterdaad het geval is, wordt door Deputaten zelf ruiterlijk erkend.

Zij zeggen in hun begeleidend woord: „Omdat de geheele leer der waarheid moest worden behandeld, kwamen Uwe Deputaten voor Vragen, waarin eene beslissing moest genomen worden, hoewel ons bekend is, dat niet allen onder ons daarover gelijk denken. Zoo hebben wij b.v. bij de indeeling van de eigenschappen Gods en bij de logische volgorde van de weldaden in de orde des heils in hoofdzaak het schema gevolgd, dat door prof. Bavinck in den eersten druk van zijn Geref. Dogmatiek ontworpen is”.

Misschien zou men hieruit afleiden, dat alleen op beide genoemde punten de dogmatiek van prof. Bavinck invloed heeft geëffend.

Dat is natuurlijk niet zoo bedoeld en het is ook niet zoo.

Eigenlijk vindt men haast op iedere bladzijde Bavinck terug.

Wij behoeven dat natuurlijk niet tot in alle bijzonderheden aan te toonen.

Met een greep kan worden volstaan.

Op blz. 5 wordt gevraagd: „Van welke middelen heeft de Heere zich bij de bijzondere openbaring bediend”? Antwoord: „Van een drietal; namelijk: verschijning, profetie en wonder. Hier hoort men Bavinck.

Dat de noodzakelijkheid der Heilige Schrift hierin zou moeten worden gezocht, dat wij zonder haar van de genade Gods in Jezus Christus niets zouden weten (bl. 7), is wederom een voorstelling van prof. Bavinck. Volgens anderen is hierin de noodzakelijkheid der bijzondere openbaring gelegen, terwijl de noodzakelijkheid der Heilige Schrift door hen veel meer geprociceerd wordt.

De indeeling van de namen Gods: eigennamen, wezensnamen en persoonsnamen (bl. 8) is wederom van Bavinck afkomstig. Het zal velen zelfs onwennig zijn de eigenschappen, hoedanigheden of deugden Gods besproken te vinden onder het opschrift: „de Wezensnamen” (bl. 9—12) en de Drieëenheid Gods onder dat van „de personeele namen Gods”. Hierbij is het dogmatische trouwens wel sterk op de spits gedreven. In zijn populair werk „Magnalia Dei” houdt prof. Bavinck zelf niet zoo strak aan deze dogmatische konstruktie vast en benoemt hij een paragraaf „De Drieëenheid Gods”.

De Raad des Vredes of het Verbond der verlossing wordt niet bij de leer van den Raad Gods behandeld, maar evenals Bavinck doet hij het genadeverbond (bl. 20).

Bij de Christologie alleen wordt de indeeling van Bavinck voor die der oude dogmatiek prijsgegeven. Toch komt hierbij een punt voor, dat niet zonder bedenking is.

Dat geldt de nederdaling ter helle.

Op de vraag: „Wat beteekent de nederdaling ter helle?” wordt geantwoord: Dat Christus drie dagen in den staat des doods geweest is en de smarten des doods voor ons gedragen heeft.”

Hier hebben de gestellers van het Leerboek twee gedachten willen combineren, n.l. die van Bavinck en enkele andere Gereformeerden, dat onder nederdaling ter helle moet worden verstaan het ver-

keeren in den staat des doods en die van Calvijn, onzen Catechismus en verreweg de meeste Gereformeerden, volgens welke de nederdaling ter helle beteekent, dat „mijn Heere Jezus Christus door zijn onuitsprekelijke benauwdheid, smarten, verschrikking en heilsche kwelling, in welke Hij in zijn gansche lijden (maar inzonderheid aan het kruis) gezonken was, mij van de heilsche benauwdheid en pijn verlost heeft.”

Hier nu wordt vereenigd wat niet kan samengaan.

Immers zou het onjuist zijn te beweren dat Christus gedurende de dagen, dat zijn lichaam in het graf lag, de smarten des doods gedragen heeft. Van het lijden van smart was toen geen sprake. Zijn geest was in de handen des Vaders en boven alle lijden verheven. En zijn ontzield lichaam kon evenmin pijn gevoelen.

Beide gedachten zijn met elkander in strijd.

Dat is nu voor een Leerboek toch een weinig bedenkelijk.

Dan ware het beter partij te kiezen en of met Bavinck te leeren, dat „hel” in het onderhavige geval beteekent staat des doods of met den Catechismus, dat het aanduidt de heilsche kwelling waaraan Hij in zijn lijden onderworpen was.

En indien men voor het eerste koos, zou de vraag rijzen of een tegenstrijdigheid tusschen Leerboek en Catechismus mag worden opgeroepen en of dan niet liever een gravamen tegen onze belijdenis in den Catechismus zou moeten worden ingediend.

Maar genoeg.

Dit Leerboek draagt overal zeer duidelijk het stempel van prof. Bavinck's dogmatiek.

Nu mag het van voldoende bekendheid geacht, dat wij voor niemand in waardeering voor Bavinck's dogmatiek onderdoen. Wij verheugen ons in dit produkt van onvermoeid onderzoek en logische denkkraft. Wij genieten daarin een rijke vrucht van Gods genade.

Doch we mogen ook weer niet eenzijdig worden.

Wij mogen b.v. ook niet vergeten, dat Dr Kuyper ons dogmatische geschriften heeft nagelaten, welke de voormelde eigenschappen niet minder vertoonen.

Niet, dat wij zouden willen, dat in een Leerboek der kerken in plaats van Bavinck Kuyper ware gevolgd.

Dan zou men stranden op dezelfde klip, de klip der eenzijdigheid.

Heel goed begrijp ik, dat Deputaten geen kans zagen om een synthese tusschen Kuyper en Bavinck te treffen. Daarmee zouden ze er trouwens nog niet zijn. Want Kuyper en Bavinck zijn wel onze voortreffelijkste dogmatici uit den laatste tijd, maar wij hebben toch ook nog andere mannen van God ontvangen.

Al hun systemen in een Leerboek te verwerken is niet minder dan een onmogelijkheid.

Maar wel achten we het een mogelijkheid om de geschilpunten weg te werken.

Daarover nader.

Het Vrije Kerklied.

II.

Thans gaat het Rapport na, hoe het in de kerken der Reformatie was gesteld.

Ter vergemakkelijking plaatsen we gespatieerd eenige punten, welke bijzonder de aandacht trekken aan het hoofd van elk deel.

B. De kerk der Middeneeuwen.

Psalmgezing op den achtergrond. — Gemeentegelied afgeschaft. — Schoone kerkliederen kunnen het gemis niet vergoeden.

Over de Christelijke kerk in de Middeneeuwen kunnen we kort zijn. Niet, dat het niet de moeste zou loonen breedvoerig na te gaan, hoe het kerklied zich in deze tijden heeft ontwikkeld, doch voor dit rapport is zulk een onderzoek van minder betekenis, omdat de kerkelijke toestanden in de Middeneeuwen over het algemeen voor onze kerken niet den minsten maatstaf bieden. Bovendien zien wij, dat in deze eeuwen, onder invloed van de besluiten van het concilie van Toledo, het psalmgezing als kerklied der gemeente geheel verdwijnt. Echter is dit feit niet alleen aan bovengenoemd concilie te wijten. De achteruitzetting en overheersching van het psalmgezing door het vrije kerklied is mede een gevolg hiervan, dat Gregorius de Grootte het gemeentegelied heeft afgeschaft, en daarvoor in de plaats gesteld het koorgezing, dat het lied der gemeente geheel verdrong. Bovendien was de taal van het gezing ook de kerkelijke taal, het Latijn, en het sprak vanzelf, dat dit gezing voor de niet-Latijn sprekende bevolking zijn betekenis geheel en al ging verliezen. Al spoedig werden in het Breviarium al meer en meer „menscheijke liederen” opgenomen, en het aantal psalmen en kerkliederen, die Schriftuurlijke liederen waren, werd hoe langer hoe kleiner. De schat der psalmen ging voor het volk verloren. Men kende ze niet meer, en had er geen belangstelling voor. En wel bezat men schoone kerkliederen, zooals b.v. Te Deum laudamus, — of Dies irae, dies illa, — of O caput eructatum — of Stabat mater dolorosa etc., maar al deze zangen konden het gemis van de psalmen niet vergoeden. Ook moesten de vele volksliederen van

relig
geze
sta
eere
refo
inzo
psal
C.
L.
Het
die
eer
zan
vad
Do
on b
Eli
in
tot
een
opge
voor
psal
aan
vrije
van
wel
met
sym
ment
Schri
kann
gebre
Chris
die v
teljke
poëzie
was
en ze
Zwits
vond
vijn
grote
en da
psalm
hij p
Straat
gezag
de ps
hij zel
geblev
Beza
in rijn
men
Maffre
to dan
kerken
verbie
zingen
Luther
omdat
Men m
de Psa
ben in
quedit
chantes
d'iclu
par tou
meilleu
que les
prit luy
les char
met en
chantoi
heeft G
men; j
een be
Onze V
nevens
maal g
kerken
Zacharia
formeer
vermeer
het On
Nieuw
zanghoe
kerken
gebruik
geen en
een uits
zongen
bunde
Fransch
van Mar
schiedde
land doo
Duitsch
vankeljk
zang nie

1) Zooals
vóór de
2) In z
Cuniza, R
3) In de
Les graces
tenant. Seig
t. VI p.